



RAAD VAN STATE
afdeling Wetgeving

CONSEIL D'ÉTAT
section de législation

advies 77.097/16
van 28 oktober 2024

avis 77.097/16
du 28 octobre 2024

over

sur

een ontwerp van koninklijk
besluit 'tot vaststelling van de
informatieverplichtingen in
hoofde van de
pensioeninstellingen met
betrekking tot de kosten die
van toepassing zijn op
pensioentoezeggingen en
bilaterale tweede
pijlerproducten'

un projet d'arrêté royal 'fixant
les obligations d'information
des organismes de pension
concernant les coûts
applicables aux engagements
de pension et aux produits
bilatéraux du deuxième pilier'

Op 2 oktober 2024 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Minister van Pensioenen verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een ontwerp van koninklijk besluit ‘tot vaststelling van de informatieverplichtingen in hoofde van de pensioeninstellingen met betrekking tot de kosten die van toepassing zijn op pensioentoezeggingen en bilaterale tweede pijlerproducten’.

Het ontwerp is door de zestiende kamer onderzocht op 22 oktober 2024. De kamer was samengesteld uit Pierre LEFRANC, wvd. kamervoorzitter, Toon MOONEN en Tim CORTHAUT, staatsraden, Johan PUT, assessor, en Wim GEURTS, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Ronald VAN CROMBRUGGE, adjunct-auditeur.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst van het advies is nagezien onder toezicht van Toon MOONEN, staatsraad.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 28 oktober 2024.

*

Le 2 octobre 2024, le Conseil d'État, section de législation, a été invité par la Ministre des Pensions à communiquer un avis dans un délai de trente jours, sur un projet d'arrêté royal ‘fixant les obligations d'information des organismes de pension concernant les coûts applicables aux engagements de pension et aux produits bilatéraux du deuxième pilier’.

Le projet a été examiné par la seizième chambre le 22 octobre 2024. La chambre était composée de Pierre LEFRANC, président de chambre f.f., Toon MOONEN et Tim CORTHAUT, conseillers d'État, Johan PUT, assesseur, et Wim GEURTS, greffier.

Le rapport a été présenté par Ronald VAN CROMBRUGGE, auditeur adjoint.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise de l'avis a été vérifiée sous le contrôle de Toon MOONEN, conseiller d'État.

L'avis, dont le texte suit, a été donné le 28 octobre 2024.

*

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

VOORAFGAANDE OPMERKING

2. Rekening houdend met het ogenblik waarop dit advies wordt gegeven, vestigt de Raad van State de aandacht van de adviesaanvrager erop dat de ontbinding van de Wetgevende Kamers tot gevolg heeft dat de regering sedert die datum en totdat, na de verkiezing van de Kamer van volksvertegenwoordigers, een nieuwe regering is benoemd door de Koning, niet meer over de volheid van haar bevoegdheid beschikt. Dit advies wordt evenwel gegeven zonder dat wordt nagegaan of dit ontwerp in die beperkte bevoegdheid kan worden ingepast, aangezien de afdeling Wetgeving geen kennis heeft van het geheel van de feitelijke gegevens die de regering in aanmerking kan nemen als ze te oordelen heeft of het vaststellen of het wijzigen van verordeningen noodzakelijk is.

STREKKING VAN HET ONTWERP

3. Het voor advies voorgelegde ontwerp van koninklijk besluit strekt ertoe nadere regels te bepalen over de informatieverplichtingen in hoofde van pensioeninstellingen met betrekking tot de instap- en lopende kosten aangerekend bij de opbouw van een aanvullend rustpensioen.

Artikel 1 van het ontwerp definieert een aantal begrippen. Artikel 2 bepaalt het toepassingsgebied van het te nemen besluit. Artikel 3 regelt welke kosten moeten worden vermeld en hoe die dienen te worden uitgedrukt. De artikelen 4 en 5 bepalen op welke wijze de informatie moet worden meegedeeld. Artikel 6 bevat een overgangsregeling. Artikel 7 regelt de inwerkingtreding van het te nemen besluit.

RECHTSGROND

4. Naar luid van de aanhef en de door de gemachtigde bezorgde rechtsgrondentabel wordt voor het ontwerp rechtsgrond gezocht in de volgende bepalingen:

- de artikelen 52ter, § 3, en 80, tweede lid, 2°, van de programmawet (I) van 24 december 2002 (hierna: WAPZ);
- de artikelen 41ter, § 3, en 110, tweede lid, 2°, van de wet van 28 april 2003 ‘betreffende de aanvullende pensioenen en het belastingstelsel van die pensioenen en van sommige aanvullende voordelen inzake sociale zekerheid’ (hierna: WAP);

- artikel 41/1, § 3, van de wet van 15 mei 2014 'houdende diverse bepalingen' (hierna: WAPBL);
- artikel 4, tweede en derde lid, van de wet van 18 februari 2018 'houden de diverse bepalingen inzake aanvullende pensioenen en tot instelling van een aanvullend pensioen voor de zelfstandigen actief als natuurlijk persoon, voor de meewerkende echtgenoten en voor de zelfstandige helpers' (hierna: WAPZNP); en
- artikel 6, tweede en derde lid, van de wet van 6 december 2018 'tot instelling van een vrij aanvullend pensioen voor de werknemers en houdende diverse bepalingen inzake aanvullende pensioenen' (hierna: WAPW).

Onder voorbehoud van wat hierna wordt opgemerkt, kan daarmee worden ingestemd.

5.1. Artikel 80, tweede lid, 2°, van de WAPZ en artikel 110, tweede lid, 2°, van de WAP machtigen de Koning om de verplichtingen te bepalen van de pensioeninstellingen inzake transparantie en informatie jegens de aangeslotenen en de begunstigden.

Artikel 4, tweede lid, van de WAPZNP en artikel 6, tweede lid, van de WAPW machtigen de Koning om nadere regels te bepalen inzake informatieverstrekking bij het aanbieden of het afsluiten van een pensioenovereenkomst. Voor wat betreft de informatieverstrekking tijdens de looptijd van de pensioenovereenkomst, moet bijkomend beroep worden gedaan op de algemene uitvoeringsbevoegdheid die de Koning ontleent aan artikel 108 van de Grondwet, samen gelezen met artikel 9/3 van de WAPZNP, respectievelijk artikel 13/3 van de WAPW, waarin de terbeschikkingstelling van informatie aan de aangeslotenen en de rentegenieters wordt geregeld.¹

Artikel 52*ter*, § 3, van de WAPZ, artikel 41*ter*, § 3, van de WAP,² artikel 4, derde lid, van de WAPZNP en artikel 6, derde lid, van de WAPW, machtigen de Koning om de nadere regels en de methodologie vast te stellen voor de berekening van de gegevens die ter beschikking moeten worden gesteld of meegedeeld aan de aangeslotenen, de rentegenieters en/of de begunstigden.

Die bepalingen bieden rechtsgrond voor de artikelen 2 tot 5 van het ontwerp, voor wat betreft de aanvullende pensioenproducten die onder het toepassingsgebied van de voormelde wetten vallen.

5.2. Artikel 41/1, § 3,³ van de WAPBL bevat slechts een machtiging aan de Koning om de nadere regels en de methodologie vast te stellen voor de berekening van de gegevens die op basis van titel 4 van dezelfde wet, betreffende het aanvullend pensioen voor bedrijfsleiders, ter beschikking moeten worden gesteld of meegedeeld aan de aangeslotenen, de rentegenieters en/of de begunstigden. Anders dan de WAPZ, de WAP, de WAPZNP of de WAPW bevat de WAPBL geen machtiging om de verplichtingen te bepalen van de pensioeninstellingen inzake transparantie

¹ Die bepalingen treden in werking op 1 januari 2025.

² In de aanhef moet in beide gevallen preciezer worden verwezen naar het eerste lid van die bepalingen.

³ Ook hier gaat het om het eerste lid van die bepaling.

en informatie jegens de aangeslotenen en de begunstigen, noch om nadere regels te bepalen inzake informatieverstrekking.

Er kan evenwel worden aangenomen dat voor de artikelen 2 tot 5 van het ontwerp, voor wat betreft de aanvullende pensioenproducten die onder het toepassingsgebied van de WAPBL vallen, beroep wordt gedaan op 41/1, § 3, eerste lid, van die wet, en op de algemene uitvoeringsbevoegdheid die de Koning ontleent aan artikel 108 van de Grondwet, samen gelezen met artikel 41/2 van de WAPBL, waarin de terbeschikkingstelling van informatie vóór of bij de aansluiting wordt geregeld.⁴

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Aanhef

6. De aanhef dient in overeenstemming te worden gebracht met wat hiervoor werd opgemerkt over de rechtsgrond.

Artikel 1

7.1. In artikel 1, 10°, van het ontwerp wordt een “bilateraal tweede pijlerproduct” gedefinieerd als het geheel van pensioenovereenkomsten met betrekking tot bovenwettelijke voordelen inzake pensioen en overlijden bedoeld in de toepasselijke wetgeving “die, wat betreft de invulling van de elementen bedoeld in het transparantieverslag, gelijkaardig zijn”. Gevraagd wat daarmee wordt bedoeld, antwoordde de gemachtigde:

“Indien bij de opbouw van een aanvullend pensioen slechts 2 partijen betrokken zijn, spreekt de sociale wetgeving inzake aanvullende pensioenen over ‘pensioenovereenkomsten’.

Dit is het geval indien de aangeslotenen zelf een overeenkomst sluiten met een pensioeninstelling (zonder de tussenkomst van een derde partij zoals een werkgever). Het betreft de gevallen opgesomd onder artikel 2, 10° van het ontwerp van KB.

Bepaalde informatieverplichtingen, ingevoerd door de *wet van 26 december 2022 tot wijziging van verscheidene bepalingen ter versterking van de transparantie in het kader van de tweede pensioenpijler* (hierna de Transparantiewet), hebben pas nut als ze breder op het niveau van het ‘pensioenproduct’ worden weergegeven in plaats van per pensioenovereenkomst. In dit kader kan worden verwezen naar de voorbereidende werken van de Transparantiewet [...] bovenaan pagina 56, onderaan pagina 82 en bovenaan pagina 87.

⁴ Die bepaling treedt eveneens in werking op 1 januari 2025.

De sociale wetgeving inzake aanvullende pensioenen bevat evenwel geen definitie van ‘pensioenproduct’. De transparantiewet lost dit op door te verwijzen naar het geheel van pensioenovereenkomsten die wat betreft de invulling van de elementen bedoeld in het transparantieverlag gelijkaardig zijn. De transparantiewet doet dit in de WAPZ volgt:

- Het nieuwe artikel 52quater, tweede lid, 1° van de WAPZ:

‘1° de resultaten die de beleggingen van het geheel van pensioenovereenkomsten zoals bedoeld in artikel 53, § 1, eerste lid, in het verleden hebben behaald over ten minste de afgelopen vijf jaar, of de hele periode gedurende dewelke deze pensioenovereenkomsten zijn uitgevoerd indien die minder dan vijf jaar is;’

- Dit artikel verwijst naar het nieuwe artikel 53, § 1, eerste lid van de WAPZ:

‘§ 1. De pensioeninstelling stelt elk jaar een verslag op over het beheer van het geheel van pensioenovereenkomsten die, wat betreft de invulling van de elementen bedoeld in het tweede lid, gelijkaardig zijn. Dit transparantieverlag wordt ter beschikking gesteld van de aangeslotenen en de rentegenieters.

De Transparantiewet doet dit op dezelfde manier in de WAPZNP en de WAPW.

Om deze reden verwijst de definitie van ‘bilateraal tweede pijlerproduct’ in artikel 2, 10° van het ontwerp van KB ook naar het geheel van pensioenovereenkomsten die, wat betreft de invulling van de elementen bedoeld in het transparantieverlag, gelijkaardig zijn. Om in deze definitie te kunnen verwijzen naar de term ‘transparantieverlag’, werd in artikel 2, 9° een definitie van het ‘transparantieverlag’ gevoegd.”

7.2. In artikel 1, 9°, van het ontwerp wordt het voormelde transparantieverlag gedefinieerd aan de hand van statische verwijzingen naar de betrokken wettelijke normen. “Statisch” verwijzen impliceert dat de tekst waarnaar verwezen wordt, van toepassing is, rekening houdend met de inhoud van deze tekst op een welbepaalde datum; de verwijzing naar die tekst heeft dan betrekking op de versie waarin die tekst zich op een gegeven ogenblik bevond zodat eventuele wijzigingen van die tekst geen invloed hebben op de verwijzing.⁵ Daarover bevraagd, antwoordde de gemachtigde:

“De bedoeling was te verwijzen naar de betrokken wetsbepalingen, zoals gewijzigd door de transparantiewet. Het was echter niet de bedoeling om toekomstige wetswijzigingen buiten spel te zetten.

Zou dit het gevolg zijn van de gebruikte formulering, dan is wellicht aangewezen deze bij te sturen.”

⁵ Zie *Beginselen van de wetgevingstechniek. Handleiding voor het opstellen van wetgevende en reglementaire teksten*, Raad van State, 2008, aanbeveling 74, te raadplegen op de internetsite van de Raad van State (www.raadvst-consetat.be) (hierna: *handleiding wetgevingstechniek*).

Daarmee kan in beginsel worden ingestemd. De Raad van State wijst er niettemin op dat de wijzigingen in de in artikel 1, 9°, van het ontwerp aangeduide wetsbepalingen, aangebracht bij de wet van 26 december 2022 ‘tot wijziging van verscheidene bepalingen ter versterking van de transparantie in het kader van de tweede pensioenpijler’, die met betrekking tot het transparantieverslag verwijzen naar pensioenovereenkomsten die, wat betreft de “invulling van de elementen” in dat verslag, “gelijkaardig zijn”⁶, pas in werking treden op 1 januari 2027.⁷ Als het de bedoeling is van de stellers van het ontwerp om te verwijzen naar de tekst zoals die zal luiden na die inwerkingtreding, wordt in artikel 1, 9°, beter dynamisch verwezen naar de voormelde bepalingen “voor transparantieverslagen vanaf 1 januari 2027”.⁸

Artikel 3

8. In artikel 3, § 1, van het ontwerp moet worden afgezien van de nummering door middel van “1°” en “2°” van het tweede en het derde lid, vermits dat verkeerdelijk de indruk kan wekken dat het gaat om een opsomming.

Het gebruik van bolletjes, streepjes of soortgelijke typografische tekens moet overigens worden vermeden. Ze dienen te worden vervangen door de onderverdelingen “1°”, “2°”, “3°”, enz. die op hun beurt eventueel kunnen worden onderverdeeld in “a)”, “b)”, “c)”, enz.⁹

Artikel 6

9. In artikel 6, derde lid, b)¹⁰, van het ontwerp moet worden verwezen naar “dit besluit” in plaats van “dit ontwerp van koninklijk besluit”.

*

⁶ Namelijk in de WAPW, de WAPZ en de WAPZNP, zoals ook blijkt uit het antwoord van de gemachtigde.

⁷ Zie artikel 92, laatste lid, van de wet van 26 december 2022, zoals vervangen bij artikel 11 van de wet van 11 december 2023 ‘houdende diverse bepalingen inzake pensioenen’.

⁸ De vraag rijst daarnaast niettemin of de voorwaarde over de gelijkaardigheid, geformuleerd in artikel 1, 10°, van het ontwerp, voldoende duidelijk is voor de gevallen waarin geen dergelijke wetswijziging wordt doorgevoerd.

⁹ *Handleiding wetgevingstechniek*, aanbeveling 58.

¹⁰ Waarbij “b)” dient te worden vervangen door “2°” (zie opm. 8).

1. En application de l'article 84, § 3, alinéa 1^{er}, des lois sur le Conseil d'État, coordonnées le 12 janvier 1973, la section de législation a fait porter son examen essentiellement sur la compétence de l'auteur de l'acte, le fondement juridique et l'accomplissement des formalités prescrites.

*

OBSERVATION PRÉLIMINAIRE

2. Compte tenu du moment où le présent avis est donné, le Conseil d'État attire l'attention du demandeur de l'avis sur le fait que la dissolution des Chambres législatives emporte que, depuis cette date et jusqu'à ce que, à la suite de l'élection de la Chambre des représentants, le Roi nomme un nouveau gouvernement, le gouvernement ne dispose plus de la plénitude de ses compétences. Le présent avis est toutefois donné sans qu'il soit examiné si le projet relève bien des compétences ainsi limitées, la section de législation n'ayant pas connaissance de l'ensemble des éléments de fait que le gouvernement peut prendre en considération lorsqu'il doit apprécier la nécessité d'arrêter ou de modifier des dispositions réglementaires.

PORTÉE DU PROJET

3. Le projet d'arrêté royal soumis pour avis a pour objet de fixer les modalités relatives aux obligations d'information des organismes de pension concernant les coûts d'entrée et les coûts récurrents imputés lors de la constitution de la pension de retraite complémentaire.

L'article 1^{er} du projet définit un certain nombre de notions. L'article 2 définit le champ d'application de l'arrêté envisagé. L'article 3 règle les coûts qui doivent être mentionnés et la manière dont il y a lieu de les exprimer. Les articles 4 et 5 déterminent les modalités de communication de l'information. L'article 6 contient un régime transitoire. L'article 7 règle l'entrée en vigueur de l'arrêté envisagé.

FONDEMENT JURIDIQUE

4. Selon le préambule et le tableau des fondements juridiques fourni par le délégué, le fondement juridique du projet est recherché dans les dispositions suivantes :

- les articles 52^{ter}, § 3, et 80, alinéa 2, 2^o, de la loi-programme (I) du 24 décembre 2002 (ci-après : LPCI) ;
- les articles 41^{ter}, § 3, et 110, alinéa 2, 2^o, de la loi du 28 avril 2003 'relative aux pensions complémentaires et au régime fiscal de celles-ci et de certains avantages complémentaires en matière de sécurité sociale' (ci-après : LPC) ;

- l'article 41/1, § 3, de la loi du 15 mai 2014 'portant des dispositions diverses' (ci-après : LPCDE) ;
- l'article 4, alinéas 2 et 3, de la loi du 18 février 2018 'portant des dispositions diverses en matière de pensions complémentaires et instaurant une pension complémentaire pour les travailleurs indépendants personnes physiques, pour les conjoints aidants et pour les aidants indépendants' (ci-après : LPCIPP) ; et
- l'article 6, alinéas 2 et 3, de la loi du 6 décembre 2018 'instaurant une pension libre complémentaire pour les travailleurs salariés et portant des dispositions diverses en matière de pensions complémentaires' (ci-après : LPCS).

On peut se rallier à ces fondements juridiques sous réserve des observations suivantes.

5.1. L'article 80, alinéa 2, 2°, de la LPCI et l'article 110, alinéa 2, 2°, de la LPC habilite le Roi à déterminer les obligations des organismes de pension en matière de transparence et d'information des affiliés et des bénéficiaires.

L'article 4, alinéa 2, de la LPCIPP et l'article 6, alinéa 2, de la LPCS habilite le Roi à déterminer les modalités d'information à respecter lors de l'offre et de la conclusion d'une convention de pension. En ce qui concerne l'information à fournir pendant la durée de la convention de pension, il faut en outre se fonder sur le pouvoir général d'exécution que le Roi tire de l'article 108 de la Constitution, combiné avec l'article 9/3 de la LPCIPP, respectivement l'article 13/3 de la LPCS, qui règlent la mise à disposition des informations destinées aux affiliés et rentiers ¹.

L'article 52*ter*, § 3, de la LPCI, l'article 41*ter*, § 3, de la LPC ², l'article 4, alinéa 3, de la LPCIPP et l'article 6, alinéa 3, de la LPCS habilite le Roi à préciser les règles et la méthodologie à suivre pour le calcul des données qui doivent être communiquées aux affiliés, aux rentiers et/ou aux bénéficiaires ou être mises à leur disposition.

Ces dispositions procurent le fondement juridique des articles 2 à 5 du projet, en ce qui concerne les produits de pension complémentaire relevant du champ d'application des lois précitées.

5.2. L'article 41/1, § 3 ³, de la LPCDE habilite uniquement le Roi à préciser les règles et la méthodologie pour le calcul des données qui, en vertu du titre 4 de la même loi portant sur la pension complémentaire pour dirigeants d'entreprise, doivent être communiquées aux affiliés, aux rentiers et/ou aux bénéficiaires ou être mises à leur disposition. À la différence de la LPCI, de la LPC, de la LPCIPP ou de la LPCS, la LPCDE ne contient aucune habilitation permettant de

¹ Ces dispositions entrent en vigueur le 1^{er} janvier 2025.

² Dans les deux cas, le préambule visera plus précisément l'alinéa 1^{er} de ces dispositions.

³ Il s'agit en l'occurrence également de l'alinéa 1^{er} de cette disposition.

définir les obligations des organismes de pension en matière de transparence et d'information des affiliés et bénéficiaires, ou de prévoir les modalités relatives à la communication des informations.

On peut toutefois considérer qu'en ce qui concerne les produits de pension complémentaire relevant du champ d'application de la LPCDE, les articles 2 à 5 du projet se fondent sur l'article 41/1, § 3, alinéa 1^{er}, de cette loi et le pouvoir général d'exécution que le Roi tire de l'article 108 de la Constitution, combinés avec l'article 41/2 de la LPCDE qui règle la mise à disposition des informations préalablement à l'affiliation ou lors de celle-ci ⁴.

EXAMEN DU TEXTE

Préambule

6. Il convient de mettre le préambule en concordance avec les observations formulées ci-dessus à l'égard du fondement juridique.

Article 1^{er}

7.1. L'article 1^{er}, 10°, du projet définit un « produit bilatéral du deuxième pilier » comme l'ensemble des conventions de pension relatives aux avantages extralégaux en matière de retraite et de décès au sens de la législation applicable « qui, en ce qui concerne le contenu des éléments visés dans le rapport de transparence, sont semblables ». À la question de savoir ce qu'il faut entendre par là, le délégué a répondu :

« Indien bij de opbouw van een aanvullend pensioen slechts 2 partijen betrokken zijn, spreekt de sociale wetgeving inzake aanvullende pensioenen over 'pensioenovereenkomsten'.

Dit is het geval indien de aangeslotenen zelf een overeenkomst sluiten met een pensioeninstelling (zonder de tussenkomst van een derde partij zoals een werkgever). Het betreft de gevallen opgesomd onder artikel 2, 10° van het ontwerp van KB.

Bepaalde informatieverplichtingen, ingevoerd door de *wet van 26 december 2022 tot wijziging van verscheidene bepalingen ter versterking van de transparantie in het kader van de tweede pensioenpijler* (hierna de Transparantiewet), hebben pas nut als ze breder op het niveau van het 'pensioenproduct' worden weergegeven in plaats van per pensioenovereenkomst. In dit kader kan worden verwezen naar de voorbereidende werken van de Transparantiewet [...] bovenaan pagina 56, onderaan pagina 82 en bovenaan pagina 87.

⁴ Cette disposition entre également en vigueur le 1^{er} janvier 2025.

De sociale wetgeving inzake aanvullende pensioenen bevat evenwel geen definitie van ‘pensioenproduct’. De transparantiewet lost dit op door te verwijzen naar het geheel van pensioenovereenkomsten die wat betreft de invulling van de elementen bedoeld in het transparantieverlag gelijkaardig zijn. De transparantiewet doet dit in de WAPZ volgt:

- Het nieuwe artikel 52quater, tweede lid, 1° van de WAPZ:

‘1° de resultaten die de beleggingen van het geheel van pensioenovereenkomsten zoals bedoeld in artikel 53, § 1, eerste lid, in het verleden hebben behaald over ten minste de afgelopen vijf jaar, of de hele periode gedurende dewelke deze pensioenovereenkomsten zijn uitgevoerd indien die minder dan vijf jaar is;’

- Dit artikel verwijst naar het nieuwe artikel 53, § 1, eerste lid van de WAPZ:

‘§ 1. De pensioeninstelling stelt elk jaar een verslag op over het beheer van het geheel van pensioenovereenkomsten die, wat betreft de invulling van de elementen bedoeld in het tweede lid, gelijkaardig zijn. Dit transparantieverlag wordt ter beschikking gesteld van de aangeslotenen en de rentegenieters.

De Transparantiewet doet dit op dezelfde manier in de WAPZNP en de WAPW.

Om deze reden verwijst de definitie van ‘bilateraal tweede pijlerproduct’ in artikel 2, 10° van het ontwerp van KB ook naar het geheel van pensioenovereenkomsten die, wat betreft de invulling van de elementen bedoeld in het transparantieverlag, gelijkaardig zijn. Om in deze definitie te kunnen verwijzen naar de term ‘transparantieverlag’, werd in artikel 2, 9° een definitie van het ‘transparantieverlag’ gevoegd ».

7.2. L'article 1^{er}, 9°, du projet définit le rapport de transparence précité par des références statiques aux normes légales concernées. Une référence est « statique » lorsque l'acte auquel il est fait référence s'applique en tenant compte de son contenu précis à une date déterminée ; cet acte est alors figé dans l'état où il se trouve à un moment donné, de telle sorte que ses modifications ultérieures n'ont pas d'influence sur la référence qui y est faite ⁵. Interrogé à ce sujet, le délégué a répondu :

« De bedoeling was te verwijzen naar de betrokken wetsbepalingen, zoals gewijzigd door de transparantiewet. Het was echter niet de bedoeling om toekomstige wetswijzigingen buiten spel te zetten.

Zou dit het gevolg zijn van de gebruikte formulering, dan is wellicht aangewezen deze bij te sturen ».

On peut en principe se rallier à ce point de vue. Le Conseil d'État rappelle néanmoins que les modifications des dispositions légales désignées à l'article 1^{er}, 9°, du projet, apportées par la loi du 26 décembre 2022 ‘modifiant diverses dispositions en vue de renforcer la transparence dans le cadre du deuxième pilier de pension’, qui, en ce qui concerne le rapport de transparence, se réfèrent à des conventions de pension « semblables » ⁶ en termes de « contenu des éléments » visés dans ce rapport, n'entreront en vigueur que le 1^{er} janvier 2027 ⁷. Si l'intention des

⁵ Voir *Principes de technique législative. Guide de rédaction des textes législatifs et réglementaires*, Conseil d'État, 2008, recommandation 74, à consulter sur le site Internet du Conseil d'État (www.raadvst-consetat.be)(ci-après : *Guide de légistique*).

⁶ À savoir dans la LPCS, la LPCI et la LPCIPP, ainsi qu'il ressort également de la réponse du délégué.

⁷ Voir l'article 92, dernier alinéa, de la loi du 26 décembre 2022, remplacé par l'article 11 de la loi du 11 décembre 2023 ‘portant des dispositions diverses en matière de pension’.

auteurs du projet est de faire référence au texte tel qu'il s'énoncera après cette entrée en vigueur, mieux vaudrait que l'article 1^{er}, 9°, vise de manière dynamique les dispositions précitées « pour les rapports de transparence à compter du 1^{er} janvier 2027 »⁸.

Article 3

8. À l'article 3, § 1^{er}, du projet, il y a lieu de renoncer à la numérotation en « 1° » et « 2° » des alinéas 2 et 3, celle-ci donnant à tort l'impression qu'il s'agit d'une énumération.

On évitera du reste l'emploi de puces, tirets ou de signes typographiques analogues. Il convient de les remplacer par les subdivisions « 1° », « 2° », « 3° », etc., elles-mêmes éventuellement subdivisées en « a) », « b) », « c) », etc.⁹.

Article 6

9. L'article 6, alinéa 3, b)¹⁰, du projet visera le « présent arrêté » et non le « présent projet d'arrêté royal ».

DE GRIFFIER - LE GREFFIER

DE VOORZITTER - LE PRÉSIDENT

Wim GEURTS

Pierre LEFRANC

⁸ Par ailleurs, la question se pose néanmoins de savoir si la condition de similitude, formulée à l'article 1^{er}, 10°, du projet, est suffisamment claire pour les cas où une telle modification législative n'est pas apportée.

⁹ *Guide de légistique*, recommandation 58.

¹⁰ Le « b) » devant être remplacé par « 2° » (voir l'observation 8).